

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Chicago, Ill., petek, 27. junija (June 27), 1930.

Subscription \$6.00 Yearly

Uredništvo in upravljalni prostori: 2687 S. Lawrence Ave.

Office of Publication: 2687 South Lawrence Ave. Telephone, Rockwell 4904

STEV.—NUMBER 150

UNORJENI REPORTER JE BIL SPEKULANT

On in bivši policijski načelnik Russell sta izgubila \$100,000 na borzi

Chicago.—V preiskavi, ki jo vodi pomočni državni pravdnik Roche, glede afera reporterja Alfreda Lingla, ki ga je ustrelil neznan gangster pred nekaj tedni v Chicagu, je ta dni prišlo na dan, da sta bila Linglie in bivši policijski načelnik William Russell v tesnem spekulantskem partnerstvu. Spekularila sta na borzi in do borznega kraha zadnje jesen sta že imela \$100,000 premoženja na papirju. Neka zaupna priča je tudi povedala, da je Linglie imel svoj čas \$250,000 v raznih bankah.

Ko je borzni polom uničil Linglie-Russellovo premoženje \$100,000 v delnicah v zadnjem novembru, je Linglie še vedno ostal bogat. Vsak mesec po polomu je Linglie naložil v Lake Shore Trust & Savings banki po šest do osem čekov po \$500 do \$800 in vsak teden po več kot tisoč dolarjev gotovine. To je povedal William N. Kline, predsednik omenjene banke, ki je 25. t. m. prišel v preiskavi. Ob času, ko je bil reporter ubit, je še imel \$2700 preostanka v banki. Ko je začel spekulirati na borzi v kompaniji s policijskim načelnikom je imel \$10,000 v banki.

Vprašane nastane, kje je Linglie dobil omenjene vsote denarja, ki jih je naložil po borznem kraku. Casopsis "The Chicago Daily Tribune" mu je pisavele le 65 tedensko za njegovo reportersko delo. Kje in kdaj je dobival omenjene vsote? In kakšne so bile njegove druge zveze s policijskim načelnikom?

Državno pravdnikstvo, ki sumi, da so bile Linglieve finančne spekulacije v zvezi z njegovim umorom, išče odgovor na ta vprašanja. Zaslišan je bil tudi bivši policijski šef Russell, ki je rekel, da sta spekulirala na borzi le kot prijatelja in druga ga ni bilo nič med njima.

Medtem pa še vedno iščejo Linglovega morilca. Afera postaja skrajno čudna in zapletena.

Vojna situacija na Kitajskem

Lakota ni prisilila nasprotujočih si armad, da bi prenehale z vojnimi operacijami

Washington, D. C.—(F. P.)—Poročila, ki jih je prejel zvezni državni department, kažejo stalni pohod sovražnih si armad a severne in južne strani proti Nankingu. Pred letom dni je predsednik Hoover poslal posebno komisijo Rdečega križa na Kitajsko, da poizve, koliko rusnice je na poročila o razširjanju se lakoti v severozahodnem delu Kitajske. Komisija je res poročala, obenem pa je pristavila, da bi vsaka ameriška pomoč radi lakote trpečemu prebivalstvu še povečala civilno vojno.

Posledice tega poročila so vidne. Nad dva milijona Kitajcev je poginilo vlad lakote. Vel ti bi morda bili ršeni, ako bi prišla pravočasna pomoč iz Amerike. Vojna traja dalje in zaeno z njo se širi tudi lakota.

Carkev skolektala tisočake
Marion, Ill.—Porota je odločila, da mora tukajšnja Congrove-Mechan Coal Company plačati tukajšnji cerkvi \$11,035 zato, ker je kopala premost cerkvenim pokopališčem "brez dovoljenja". Izkopani premost je cenjen na \$7,701, ostali del vsote, \$3,334, pa je določen za odškodnino za povzročeno "škodo" pod pokopališkim prostorom.

Prohibicija je neizvedljiva, pravi zvezni pravdnik

Kenosha, Wis.—Levi Bancroft, federalni pravdnik za vzhodni Wisconsin, je izjavil v sredo, da je prohibični zakon neizvedljiv, in sicer zato, ker je trgovina s opojnimi piščicami preveč dobičkonosna. "Kršenje prohibicije je tako splošno, da ni več nobena stvar, če je kdo kaznovan zaradi tega," je rekel Bancroft. "Sodišča so v tem pogledu brez moči in ljudstvo je odločno, ki lahko odloči."

Socialistična kampanja v Wisconsinu

Stranka na delu. Povpraševanje po govornikih in socialistični literaturi

Milwaukee, Wis.—Kampanja socialistične stranke v Wisconsinu, ki je v teku, obeta biti zelo živahna in uspešna. Odsek, ki je bil določen za razširjanje volilnih letakov, se je že podal na delo. Poročila, ki prihajajo na strankini glavni stan, kažejo, da vladajo veliko zanimanje za prihajajočo volilno bitko v državi. Aranzirani so politični shodi v Racine in Kenoshi v interesu strankinih kandidatov. Slična poročila prihajajo iz drugih mest širom države.

Sheboygan in Manitowoc sta zelo aktivna in odločna za uprizoritev velike kampanje. Madisonski socialisti so ravnotako aktivni in iz Superiorja prihaja zahteva, da se pošlje govornike in literaturo.

S. S. Walkup iz Kenosha, socialistični kandidat za poselnikovo zbornico, je na delu med delavci v Oshkoshu, prihodnji mesec pa bo prisostvoval konvenciji državne federacije, katera se bo vršila v La Crosse. Poročilo iz Racine in Kenosha javlja, da tamošnji socialisti pričakujejo, da bodo raspečali do sto tisoč izvodov socialistične literature še pred volitvami. Dalje se poročila, da bo stranka postavila fiato kandidatov v okrajne urade okrajev Racine in Kenosha. Kandidatne liste za poselniko zbornico so v omenjenih okrajih že objavljene.

Gorkij urejuje novo revijo
Moskva, 26. jun.—Maksim Gorkij, slavni ruski proletarski pisatelj je prevzel uredništvo nove mesečne revije, ki bo posvečena le življenju v inozemstvu. Mesečnik se imenuje "Onkraj naših meja" in v prvi številki bodo članki o Indiji, Iščanju črncev v Ameriki in o položaju v Italiji z naslovom "Kako živi italijanski proletarijat pod Viktorjem Emanuelom III., spasečem Pijem IX. in Mussolinijem I."

Litvinski gasilci zaigrali mesto, da poskušajo nove cevi!
Kaunas, Litvanija, 26. jun.—Prstovoljno gasilno društvo v litvinskem mestu Alsedži je po enem letu zbiranja prispevkov kupilo novo cev za brigalno. Zadnji torek, na Ivanov dan, ko so bile v mestu kresne slavnosti, je društvo hotelo prekusiti novo cev. V ta namen je načelnik gasilcev ukazal zažgati neki hlev. Predno pa so mogli spraviti staro brigalno v funkcijo, se je požar razširil na sosednja poslopja in zgorelo je par sto hiš. Gasilni načelnik je izgubil, ker se boji ličanja.

Lindberghov otrok še nima imena
Englewood, N. J.—Prvorojenec slavnega letalca Lindbergha je bil v sredo vpisan v rojstno knjigo tukajšnjega zdravstvenega oddelka, toda mesto prvega imena je v knjigi znamenje "_____". Lindbergh in njegova žena Anne se še nista zedinila, kako bi imenovala sina.

V LONDONU NE BO KAPITULACIJE PRED PAPEŽEM

MacDonaldova vlada nima namena, da bi odrišla Stricklanda z Malte

London, 26. jun.—Lord Passfield, minister kolonij, je včeraj izjavil v parlamentu, da politična kriza na Malto ne bo rešena v prid Vatikanu in vlada ne bo nikdar dovolila, da bi cerkev imela odločilno besedo v politiki. Passfield je dejal: "Vlada je informirala Vatikan, da obnovi pogajanja s sveto stolico glede situacije na Malti samo pod tem pogojem, če sveta stolica odredi svoji dohoditini na otoku, da ne sme ovrniti volilne svobode v kronski koloniji. Volilci na Malto morajo imeti popolno svobodo v izvrševanju svojih političnih pravic. Ta pogoj smo določili in nobena vlada ne more določiti manj. Ustavo Malte smo ukinili v svrhu, da rešimo ustavo. Vlada nima najmanjšega vzroka, da bi ugodila zahtevam Vatikana, ki hoče, da se vlada Stricklanda umakne. Tega ne bomo storili."

(Včeraj je bilo poročano, da je MacDonald kapituliral pred papežem in da maltoški premier Strickland izgubi službo. Iz gornjega je razvidno, da je bilo tisto poročilo napačno.)

Civilni konflikt v mehiški državi
El Paso, Tex.—V sosednji mehiški državi Chihuahui imajo teater lokalne revolucije. Manuel Prieto, ki kandidira za gubernorja, ni mogel čakati volitev in je po stari mehiški navadi oborožil svoje pristaje, napadel gubernersko palačo in izgnal gubernerja Franciscosa Almado iz glavnega mesta. Pri tem puču je bil ubit policijski načelnik in dva moža sta ranjena. Almado je pribežal v Juarez ob meji in tam nastetil sedež svoje vlade. Chihuahua ima zdaj dva gubernerja in dve glavni mesti.

Delavci zahtevajo neizplačane mezde od delničarjev
Milwaukee, Wis.—Od delničarjev Gerlinger Electric Steel Casting kompanije se zahteva povračilo \$11,000, ki jih kompanija dolguje okrog sto delavcem na neizplačanih medih. Zakon za zavarovanje med v državi Wisconsin določa, da so delničarji vsake kompanije odgovorni za zasluge delavcev in če kompanija istega ne izplača, osumnja če ga ne more izplačati, ga morajo izplačati delničarji sami. Med delničarji omenjene kompanije sta tudi vojna dobičkarja Kearney in Trecker, ki sta po mnenju advokatov zmožna poravnati dolg.

Indija bojkotira londonsko konferenco
Bombaj, Indija, 26. jun.—Pundit Malavija, eden voditeljev Gandhijeve nacionalistične stranke, je včeraj v Delhiju pozival Indijce, naj bojkotirajo londonsko konferenco o Indiji, ki se vrši v oktobru. Obenem je pozval pristaje, da razširijo bojkot tujeje blaga v sliherno indijsko vas. Malavija je zahteval, da mora Anglija prej garantirati dominijski status Indiji in konferenca se mora vršiti v Delhiju, ne v Londonu.

Organizatorica izpuščena iz ječe
Atlanta, Ga.—Anna Burlack, ena izmed šestih delavskih organizatorjev, ki so bili vrženi v ječo in obtoženi hujskanja na upor, je bila izpuščena iz tujesajdnjih sodnijskih zaporov potem, ko so položili zanjo varščino \$3000. Obrambni odbor zdaj išče nadaljnjih \$31,000, ki so potrebni kot varščina za ostalih pet obtožencev, ki še čakajo v zaporu.

"Southern Cross" v New Yorku

Irski letalci dobesedni prekomorski polet

New York.—Kapitan Kingsford-Smith in njegovi trije tovariši, ki so v letalu "Southern Cross" poleteli zadnji pondeljek iz Irake v Ameriko in se v sredo zjutraj ustavili v Novi Fundlandiji, so v četrtki popoldne dospeli v New York, kjer jih je sprejela ogromna množica ljudi na letališču Roosevelt Field na Long Islandu. Letalci so potrebovali 82 ur za polet preko Atlantika in 14 ur od Harbor Graceja do New Yorka.

"Southern Cross" je prvo letalo, ki je dospelo iz Evrope v Združene države. Nemško letalo "Bremen", ki je prvo prekoiralo ocean od evropske strani v letu 1928, se je razbilo na otoku Greeney Island v Kanadi.

Kingsford-Smith namerava leteti iz New Yorka v Kalifornijo in s tem bo dovršen njegov polet okoli sveta. On in njegovi tovariši so bili prvi, ki so preleteli Pacifik od San Franciscosa do Avstralijske pred dvema letoma in od tam so leteli na Angleško.

Green bildeira kongres

Predsednik A. F. of L. obtožuje kongres, da je popolnoma zamenjal vprašanje brezposelnosti

Washington, D. C.—(F. P.)—"Sedanji kongres je popolna polomija, kolikor se tiče konstruktivnega dela z ciljem na preči problem brezposelnosti," je izjavil W. O'Brien, predsednik Ameriške delavske federacije, potem ko je zvedel, da je bila Wagnerjeva predloga za delno omiljenje brezposelnosti poslana posebnemu pododseku. "Mi smo zelo razočarani nad postopanjem kongresnega justičnega oddelka z ozirom na to predlogo, katera je predvidevala gradnjo javnih naprav, kar bi vsaj delno omililo težko situacijo, v kateri se nahaja dežela. Odsekovi dodatki k tej predlogi so nepopoljni za delavstvo in ji jemljejo vso efektivnost."

"Nasproseno, ko vidimo, da kongres, kateri zaseda v teh težkih dneh, ko narod Združenih držav trpi na posledicah dolgotrajne brezposelnosti, ne more ukreniti ničesar konstruktivnega, kar bi bilo v stanu omiliti sedanjo krizo. Kongres se sploh nič ne briga za brezposelnostni problem in če bo Wagnerjeva predloga propadla, kar je zelo verjetno, potem bo ostalo vprašanje brezposelnosti nerešeno. In kar je pri tej zadevi najbolj žalostno, je dejstvo, da je kongres zasedal skoro celo leto in to v času, ko je bila kriza na višku."

Green je pozneje izvedel, da je predsednik Hoover zavrgel predlogo, češ, da je brez vrednosti in da namerava sestaviti poseben odsek, ki ga bo preiskal sedanjo krizo in nato sestavil poročilo na podlagi nabranih faktov, ne bo se pa podzelo nobene legalne akcije za omiljenje brezposelnosti. Hooverjeva ideja je baje, da bo golo poročilo zadostovalo in da se bo narod tem zadovoljil.

Ce je to res in če je verjeti poročilom, potem se pričakuje, da bo Ameriška delavska federacija direktno napadla Hooverja.

Nemčija nastavlja ruske delavce z zajci
Berlin, 26. jun.—Sovjetska vlada je kupila v Nemčiji 10,000 domačih zajcev za rezo in — kakor poročajo iz Moskve — najpridnejši ruski delavci dobe po par zajcev v rezo, da bodo lahko doma imeli zajčjo pečenko, ko je veliko pomanjkanje mesa v ruskih mestih.

NIZKE MEZDE POVZROČILE DEPRESIJO

Predstavnik ADF je mnenja, da so povzročile zastoj v industriji

Philadelphia, Pa.—(F. P.)—Edward McGrady, predstavnik Ameriške delavske federacije na konvenciji Ameriške federacije pleteninarskih delavcev, je v svojem govoru pred konvencijo dejal, da je sedanji sistem niskih plač povzročil depresijo v industriji. McGrady je med drugim navedel dejstvo, da je v ameriških tovarnah zaposlenih en milijon manj delavcev, da na farmah dela 800,000 manj ljudi in 375,000 manj na železnicah, medtem, ko se produkcija ni prav nič zmanjšala.

Amerika proizvaja za dvajset milijard več blaga, kakor znaša nakupna moč ameriškega naroda, kar pomeni, da so skladišča prenapolnjena in da mora delo v tovarnah počivati. Povljanje plač delavcem je edini izhod iz sedanje krize, kajti čim več bo delavec zaslužil, toliko večja bo njegova nakupovalna moč in nadprodukcija bo zmanjšana, ker bo lahko kupil vse, kar sedaj, ko malo zasluži, ne more.

McGrady tudi prerokuje, da bodo industrialci, ki so proti uposlitvi delavcev, kateri so prokorčali stideseto leto, sami pospešili zakone o starostnem zavarovanju, ki se bodo prej ali slej morali uveljaviti v vseh državah unije.

Glede Hooverjeve administracije je McGrady izjavil, da nima najmanjše volje rešiti problema brezposelnosti in da ne bo rešila delavstvo "yellow dog" sistema niti injunkcijskih procesov.

Centralijske štrve bodo izpuščene iz ječe?

Centralia, Wash.—Ce prvi julij ne prinese prvoštrvi štrvam povojne historije, unionistom, ki so branili dvorano IWW pred napadom podivjane drhali pod vodstvom ameriških legionarjev na obletnico premirja leta 1919 ter pozneje bili obtoženi umorov drugega reda in obsojeni na dolgoletno ječo, tedaj se bo podzvelo legalne korake, da se jih oprosti. Porotniki, ki so imeli njihov slučaj v rokah, so izjavili pod prisrge, da so jih spoznali krivim pod pritiskom javnega mnenja, ki je zahtevalo obojdo obtožencev in ker so se ball, da bi se tudi njim ne pripetilo kaj silnega, kot se je zgodilo enemu obtožencev, ki ga je drhal izvikla iz ječe in linčala. Porotniki so menili, da jih bo doletela enaka usoda, če bi obtožencev ne spoznali krivim.

Litvinski kmetijski program
Pariz.—Osrednji odbor Litvinske socialne demokratske stranke je mnenja, da bi se moral strankin program izpremeniti, da bi odgovarjal dejanskim razmeram. Novi program bi moral vsebovati točko, da stranka ne namerava socializirati malih kmetij. Litvanija je zaslegla veleposresta ter jih razdelila med poljedelske delavce in ti novi kmetje so najboljša opora socialdemokratski stranki.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

Brezplačna stanovanja za pol leta

Detroit, Mich.—L. G. Olson, lastnik hotela, ima trideset hiš, ki so prazne. Vsaka hiša ima štiri sobe in porč. Dne 25. t. m. je Olson naznačil, da odda te hiše brezplačno za dobo šestih mesecev družinam, ki so tako revne, da ne morejo plačevati stanarine. "Hiš ne morem oddati po določenih stanarini in rajši jih oddamastonj, kakor da bi stale prazne," je rekel Olson.

King napada trust elektrike

Ravnatelj National Popular Governmental lige zahteva pojasnil od delegatov na konferenci elektrarskih magnatov v Berlinu, ki zagovarjajo ameriški elektrarski trust

Washington, D. C.—(F. P.)—Judson King, ravnatelj N.P.G. lige je poslal kablogram na predsednika American Gas & Electric kompanije, ki je odgovoril na govor poslanika Sacketta na konferenci v Berlinu in na James F. Owensa, ki je pobijal trditve ameriškega poslanika v Berlinu, na konvenciji National Electric Light asociacije v San Franciscu, v katerem brani poslanikovo stališče.

"Ce je trditve poslanika Sacketta, da so cene elektriki v Združenih državah previsoke, neupravičene, kakor vi trdite," pravi King, "tedaj razločite Sackettu, kako je mogoče, da državna elektrarna kanadske province Ontario lahko oddaja elektriko tokor prebivalcem mesta Windsor, ki je oddaljeno od Niagara Fallsa 260 milj, po dva centa za kilowatno uro, medtem ko stane ista količina elektrike v Niagara Fallsu, N. Y., pet centov, dasi se proizvaja elektrika komaj par sto čevljev od mesta?"

King dalje navaja, da ameriške elektrarske družbe ne vodijo snanštvenega računovodstva stroškov distribucije elektrike med posamezne razrede odjemalcev, kakor delajo v Ontariju, kjer so cene elektriki basirane na dejanskih stroških distribucije; zato, pravi King, zagovorniki trusta tudi ne morejo dati Sackettu točnega odgovora. Glede Sacketta se je izrazil, da je oboje—v pravem in konservativnem.

Unionisti v Marionu ne morejo dobiti dela
Marion, N. C.—V tekstilnih tovarnah v Marionu ni dela za organizirane delavce. Več kot sto delavskih družin, katerih hranitelji so bili odpuščeni po zadnji stavki tekstilnih delavcev, je še vedno odvisnih od raznih prostovoljnih prispevkov. Dela sploh ne morejo dobiti, ker tovarne ne sprejemajo nazaj nobenega unijakega delavca. Neka tovarna blizu Ashvillu sprejema samo sedemnajstletne mladence, katerim plača po \$14 na teden.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

BRUMM PROTI UVOZU RUSKEGA ANTRACITA

Njegov načrt se ne bo uresničil v tekočem zasedanju kongresa

Washington, D. C.—(F. P.)—Republikanski kongresnik Brumm je predložil predlogo, da kongres propove uvoz trdega premoga iz Sovjetske unije v Združene države, toda naletel je na opozicijo, katere ni pričakoval.

Grundrjev carinski zakon vsebuje določbo, da se blago, ki je producirano v inozemstvu po kasencil ali tlačnih, ne sme importirati v Ameriko. Ta določba bo vstopila v veljavo šele čez dve leti, toda Brumm je vtrajal, da se takoj izvaja proti Sovjetski uniji. Ko je bil vprašan, kako bo ugotovil dejstvo, da Rusija uposljuje kasence v rudnikih, ki pošiljajo premost v Ameriko, ker med Združenimi državami in Sovjetsko unijo ne obstajajo diplomatske zveze in radi tega ne more poslati svojih preiskovalcev v Rusijo, je Brumm izjavil, da se fakti lahko odkrijejo na podlagi izjav privatnih oseb, ki poznajo razmere v Sovjetski uniji.

Morda bi bili kongresniki upoštevali Brummove sugestije, ako bi se ne ball, da bi s tem ustvarili nevaren precedent, katerega bi se potem lahko posluževali evropski industrialci proti ameriškim produktom, ki prihajajo v Evropo.

Ker bo kongres končal s tekočim zasedanjem proti koncu tega meseca, je slabe gotovo, da bo Brummove predloga položena na polico, kjer bo čakala rešitve do drugega zasedanja.

Stavka v Newmarketu še ne bo končana
Delavci v bombastnih tovarnah v Newmarketu, ki so bili pred sedemnajstimi meseci isprti, ker niso hoteli pristati na znižanje plač, nadaljujejo s stavko in vtrajno piketirajo pred vrati tovarne. Nekateri od isprtih delavcev so dobili delo drugje, ostali pa so vtrajali na stavki.

Teroriziranje piketov in igon stavkarjev je kompanijskih stanovkar ne more zmiliti njihove odporosti ter poguma. Pred meseci je kompanija premestila večje število strojev iz tukajšnje tovarne v Lowell, hotela s tem ustrašiti stavkarje, kar pa se ji ni posrečilo in par mesecev pozneje so prepeljali stroje nazaj, ker so lastniki tovarne uvideli, da se stavkarji ne dajejo potegniti za nos.

Stavkujočim nudijo finančno pomoč ragne lokalne unije in državne delavske federacije iz Nove Anglije.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

Unija strojnikov v Ashvillu hitro napreduje
Ashville, N. C.—Unija mašinstov v Ashvillu je narasla v članstvu za 400%. Skoro vse garaže v mestu so zdaj unionizirane.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodni in izdružbeni glasnik (with Chicago) in Kanado \$2.00 na leto, \$3.00 in pol leta, \$1.50 na četrti leti; v Chicago in Glasilo \$1.50 na leto, \$2.25 na pol leta; in tujstvo \$2.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Glasilo \$1.50 per year, foreign countries \$2.00 per year.

One cent off per copy—Receipts do not count.

Advertising rates on agreement—Manuscripts will not be returned.

Naslov na vsa, kar ima biti v tujini:
PROSVETA
2437-49 South Lawrence Ave., Chicago, Illinois.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v objavo, da primer (May 31-30), bolj važno kakor v objavo, da vam je v s tem glasilo pridobil na voljo. Prosveta je prebrana, da se vam list ne umori.

Misijonar z vrvice

Cikaški sodnik Marcus Kavanagh je misijonaril na Angleskem v prid smrtne kazni. Ustanova smrtne kazni v Angliji obstaja že od pametiveka. Včasih so tam obekali ljudi kakor klobase v dimniku za vaako malenkost. Zlasti v blaženem srednjem veku je bilo obediti človeka toliko kot razmazati komarja. Komaj dobrih sto let je tega, ko so v Londonu še obekali otroke radi tatvine. Danes obešajo samo še morilce, zadnje čase pa delavska vlada namerava odpraviti smrtne kazni popolnoma.

In sodnik Marcus Kavanagh je posetil angleško zbornico ter priporočil zakonodajalcem, naj nikar ne delajo te neumnosti, da bi odpravili smrtne kazni. Bred smrtne kazni je justica zanič, je rekel Marcus. Zločinci morajo imeti strah.

Razume se, da Kavanagh zastopa staro, barbaro maščevalno justico. Ime "justica" je v tem slučaju sleparija. Maščevalna justica je najgrša karikaturna justica. Res je, da se je sistem pravosodja po vseh civiliziranih deželah veliko izboljšal v zadnjih sto letih. Prej so mučili oboževca in tudi priče, ker so verjeli, da človek more govoriti resnico le če je prišel na mukami. Sicer tudi to še ni popolnoma odpravljeno. Famosni policijski "tretji red" v Ameriki je ostanek pekdanje natezalnice z razliko, da danes taje to početje, ker jih je sram. Sramota smrtne kazni, ki je glavni ostanek srednjeveškega barbarstva, pa še ni prodrla tako daleč.

Trditve, da smrtne kazni zmanjšuje zločine, je star bunk. Ali so morda v srednjem veku izginili zločini, ko so bile javne eksekucije vsakdanji dogodki? Zgodovina govori baš narobe. O tem priča tudi sedanost. Val umorov in drugih hudodelstev narašča in pada z gospodarskimi in socialnimi razmerami ne glede na kazni, ki so predpisane v zakonikih. Ako bi bilo res, da potencialne morilce plaši smrtne kazni, bi bilo v ameriških državah z električnim stolom najmanj umorov, največ pa v onih državah, ki nimajo smrtne kazni. Dejstvo pa je, da je največ umorov baš tam, kjer kaznujejo morilce s smrtjo.

Ljudje, ki ne poznajo sentimentalnosti in predsodkov, so ponovno in ponovno dokazali, da ubijalec se ne boji smrti. So sicer izjeme, toda izjema ni merilo. Nepoboljšljivi zločinci se navadno bolj boje dolgega zapora in riskirajo življenje za beg. Smrtne kazni torej ne odvrača ljudi od zlih dejanj — in če ni toliko stoletja, bolje tisoletja, zastrašila ljudi, da bi bili pošteni, jih tudi ne bo danes niti nikdar v bodočnosti.

Maščevalno kazensko pravo, ki je ostanek barbarstva veka, mora biti odpravljeno. Ako je zločinsko za posameznika, če ubija, je prav tako zločinsko za organizacijo: državo ali družbo, ki ubija. Umor ne odpravi amora! In kdor zagovarja justični umor za odpravo navadnega umora, je barbar.

Opora praznoverju

Praznoverstvo ima še od nekdanj največje oporo v nevednosti ljudstva. Kjer ni znanja o elementarnih resnicah, tam je prazna vera in tam je izkoriščanje ljudi v imenu prazne vere. Praznoverstvo sloni na strahu pred neznanim. Ker človek ne ve, veruje bedastoče, in ker veruje, se boji, in ker se boji, je godna žrtev izkoriščanja.

Nepoznanje bolezni in vremenskih elementov je glavna podlaga praznoverju in iz tega izvira strah in izkoriščanje. Najnižja človeška plemenost so imela čarodejce, ki so "panali" bolezni in slabo vreme. Ako je čarodejec naletel na odpor, je navadno zagrozil: "Ako ne boste mene poslušali, vas udari bolezen ali pa udari strela". Seveda je prišlo prvo in drugo. Nekdo je gotovo zbolel in prejel ali slej je udarila strela. Ljudje niso znali, odkod je to prišlo in zakaj, pa so verjeli in se bali čarodejca.

Ta strah je še danes pri milijonih ljudeh, ki ne poznajo naravnih vzrokov bolezni in vremenskih katastrof. In ta strah jih drži v praznoverju, ki jim ubija živce, da so nesposobni za zdravo razmišljanje in pametno ureditev svojega življenja.

Moderna znanstvena izobrazba je edino zdravilo. Znanje prešene strah in prazna vera odpade kakor garje s kože.

Šaronske novice
Sharon, Pa. — Dne 28. junija se tukaj poročita mlada slovenska Amerikanka Anton Trantel in Frances Valentincic, oba rojena v Pueblo, Colo., in oba člana SNPJ. Obna sta bila že v stari domovini s svojimi starši. Noporočencema obilo sreče v zakonem stanu.

Glasi iz naselbin

predsednika in da so jima pomogaj njihove žene. Ne vemo kaj Mamić misli s tem reči. Njih žene niso bile delegatice in niso nikogar pomagale izbrati, pač pa so bile le obkvalifikacije kot je bil tudi Mamić. Navedli bomo društva, katerega so bila zastopnica na konferenci, med katerimi so tudi društva SNPJ in SSEZ ter nemška društva W. S. & D. B. pa italijanska podporná društva, katerih je bilo skupaj 31 s 56 delegati. Mamić laže, ali ni treba pozabiti, da ima laž kratke noge; kjer laž ima koso, tam nima večerje. Na drugem mestu spet pravi, da sta Vratarič in Boršč namigovala, češ, da "bo dolarjev". To je tožnja družinska zabava ali izlet ne bo prav nič zasotajala za predanjimi. Navadno se nas pripelje na družinski izlet na deset avto in več trukov piknikarjev. Letos nas ne bo nič manj. Zebavali se bomo imenitno vsi. Val povprašujemo, kdaj bo letošnji družinski izlet. Vrši se dne 20. julija. Sedaj je še dovolj časa, da pripravimo vse potrebno, da bo letošnji družinski izlet prazničen in prejšnje. Vsi, ki se želite udeležiti letošnjega družinskega piknika, prijavite svoj ime osebno Doma, da tako vemo približno število udeležencev, za katere bomo skušali pripraviti vse potrebno, vozove in drugo, kar spada na ta izlet.

Letosko leto nas je obiskal na družinskem pikniku Pefika Biatnik iz Detroita. Letos nam obljublja iz Clevelanda, da nas obiščejo. Vsi ste dobrodošli. Čim več nas bo, tem lepše bo na letošnjem družinskem izletu dne 20. julija. Pripravite se v teku, da ne bo ničesar manjkalo na letošnjem pikniku. Vsi in vsa drugo bo pripravljeno na Šajnovi farmi Jamestownu, Pa. Vsi ste dobrodošli!

Dne 27. junija odpotuje v staro domovino rojak Ignac Travko pod vodstvom izletnega urada SNPJ. Srednje pot in veliko zabave ter sopetno svidenje. — Dne 14. junija nas je obiskal naš delničar Slovemkega doma, Matavž Kikel iz Youngstowna, O. Prišel si je ogledat naš dom, pa neareča menda res nikdar ne počiva. Vesel se je vrnil ter del v Girard na sejo. Z bratom sta se ustavila pri nekem prijatelju. Matevž je tam v kleti tako nearečno padel, da je oblezal na mestu mrtve.

To novico smo izvedeli drugi dan, dne 15. junija. Umevno je, da smo osumljeni, kajti prejšnji dan je bil Matevž Kikel še med nami zdrav in vesel. Dne 16. junija smo ga ali obiskat, ko je ležal na mrtvaškem odru in smo mu poklonili cvetlice v zadnji pogrdar kot delničarju Slovemkega doma. Pokojni je bil doma iz Zapotoka pri Turjaku, star 62 let. Tu zapuščila ženo, štiri otroke in dva brata ter več sorodnikov.

Tako je naš Slovemski dom izgubil že pet delničarjev, pa samo eden je umrl naravne smrti; dva sta smrtne ponorečila v kleti, dva sta se obesila. — Pri tem ne trpi le njegova družina, tem več tudi Slovemski dom, ki je z njim izgubil dobrega delničarja. (Slovemski dom izplača vsakemu delničarju \$100 posmrtnine.) Teško pogrešamo tudi našega delničarja Matijo Steblaja, ki smo ga pokopali dne 7. maja. Pokojni je bil vester član društva in Doma ter vester narave. Našim umrlim bratom obravnajo trajen spomin! — Anton Valentincic, tajnik društva št. 262.

S konferenca broposelnih delavcev
Luzerna, Pa. — Delegati društva št. 204 SNPJ na konferenci, ki je zborovala 25. maja t. l. v Wilkes-Barru, Pa., na 206 So. Main st., zastopajoči naše društvo, smo imeli v vidiku dobrobit društva in delavstva vobče. Na redni seji smo podali poročilo o konferenci. Imeli smo primer iz "Radnika", v katerem je imel dopis a konferenca J. Mamić. Naša izjava je bila, da je dopis čisto lažljiv in spletkarski, ker v njem ni niti ene besede resnice. (Zal nam je, da "Radnik" kot delavski list naseda takim lažem. Apeliramo nanj, da tega v bodoče ne stori.)

Na nekem mestu pravi, da sta br. Vratarič in br. Boršč eden drugega izbrala za tajnika in

predsednika in da so jima pomogaj njihove žene. Ne vemo kaj Mamić misli s tem reči. Njih žene niso bile delegatice in niso nikogar pomagale izbrati, pač pa so bile le obkvalifikacije kot je bil tudi Mamić. Navedli bomo društva, katerega so bila zastopnica na konferenci, med katerimi so tudi društva SNPJ in SSEZ ter nemška društva W. S. & D. B. pa italijanska podporná društva, katerih je bilo skupaj 31 s 56 delegati. Mamić laže, ali ni treba pozabiti, da ima laž kratke noge; kjer laž ima koso, tam nima večerje. Na drugem mestu spet pravi, da sta Vratarič in Boršč namigovala, češ, da "bo dolarjev". To je tožnja družinska zabava ali izlet ne bo prav nič zasotajala za predanjimi. Navadno se nas pripelje na družinski izlet na deset avto in več trukov piknikarjev. Letos nas ne bo nič manj. Zebavali se bomo imenitno vsi. Val povprašujemo, kdaj bo letošnji družinski izlet. Vrši se dne 20. julija. Sedaj je še dovolj časa, da pripravimo vse potrebno, da bo letošnji družinski izlet prazničen in prejšnje. Vsi, ki se želite udeležiti letošnjega družinskega piknika, prijavite svoj ime osebno Doma, da tako vemo približno število udeležencev, za katere bomo skušali pripraviti vse potrebno, vozove in drugo, kar spada na ta izlet.

Letosko leto nas je obiskal na družinskem pikniku Pefika Biatnik iz Detroita. Letos nam obljublja iz Clevelanda, da nas obiščejo. Vsi ste dobrodošli. Čim več nas bo, tem lepše bo na letošnjem družinskem izletu dne 20. julija. Pripravite se v teku, da ne bo ničesar manjkalo na letošnjem pikniku. Vsi in vsa drugo bo pripravljeno na Šajnovi farmi Jamestownu, Pa. Vsi ste dobrodošli!

Dne 27. junija odpotuje v staro domovino rojak Ignac Travko pod vodstvom izletnega urada SNPJ. Srednje pot in veliko zabave ter sopetno svidenje. — Dne 14. junija nas je obiskal naš delničar Slovemkega doma, Matavž Kikel iz Youngstowna, O. Prišel si je ogledat naš dom, pa neareča menda res nikdar ne počiva. Vesel se je vrnil ter del v Girard na sejo. Z bratom sta se ustavila pri nekem prijatelju. Matevž je tam v kleti tako nearečno padel, da je oblezal na mestu mrtve.

To novico smo izvedeli drugi dan, dne 15. junija. Umevno je, da smo osumljeni, kajti prejšnji dan je bil Matevž Kikel še med nami zdrav in vesel. Dne 16. junija smo ga ali obiskat, ko je ležal na mrtvaškem odru in smo mu poklonili cvetlice v zadnji pogrdar kot delničarju Slovemkega doma. Pokojni je bil doma iz Zapotoka pri Turjaku, star 62 let. Tu zapuščila ženo, štiri otroke in dva brata ter več sorodnikov.

Tako je naš Slovemski dom izgubil že pet delničarjev, pa samo eden je umrl naravne smrti; dva sta smrtne ponorečila v kleti, dva sta se obesila. — Pri tem ne trpi le njegova družina, tem več tudi Slovemski dom, ki je z njim izgubil dobrega delničarja. (Slovemski dom izplača vsakemu delničarju \$100 posmrtnine.) Teško pogrešamo tudi našega delničarja Matijo Steblaja, ki smo ga pokopali dne 7. maja. Pokojni je bil vester član društva in Doma ter vester narave. Našim umrlim bratom obravnajo trajen spomin! — Anton Valentincic, tajnik društva št. 262.

S konferenca broposelnih delavcev
Luzerna, Pa. — Delegati društva št. 204 SNPJ na konferenci, ki je zborovala 25. maja t. l. v Wilkes-Barru, Pa., na 206 So. Main st., zastopajoči naše društvo, smo imeli v vidiku dobrobit društva in delavstva vobče. Na redni seji smo podali poročilo o konferenci. Imeli smo primer iz "Radnika", v katerem je imel dopis a konferenca J. Mamić. Naša izjava je bila, da je dopis čisto lažljiv in spletkarski, ker v njem ni niti ene besede resnice. (Zal nam je, da "Radnik" kot delavski list naseda takim lažem. Apeliramo nanj, da tega v bodoče ne stori.)

Na nekem mestu pravi, da sta br. Vratarič in br. Boršč eden drugega izbrala za tajnika in

potrebite se, da mu garantirate koncert. On se bo drage volje odval. Užitek od njegovega petja boste imeli tako velik, da vam ne bo nikdar žal.

Maks Kraus.
Posiv na aktivnost!
Cleveland, O. — Delavske razmere v Clevelandu se obročajo vedno na slabše, v jeseni in čez zimo se delavci pričakovali prosperitete na spomlad. Spomlad je še za nami, delavski položaj ni nič bolj, pač pa slabši. Delodajalec, namesto da bi našel mali delavce, jih odvaljuje. Delavcev brez vseh sredstev za življenjski obost je vedno več. Kaj bo prihajajo zimo in nadalje, dokler bo ta krivičen sistem obstajal, si naredi lahko sodbo yask sam. Carinska predloga je bila sprejeta in z njo udarec za ameriške produkte na tujzemskem trgu.

Kaj pa delavci? Ali se bomo udali v takovano "božjo voljo" in čakali, da pride rešitev s neba? Bomo lahko čakali celo večnost, položaj se ne bo za piko izboljšal, pač pa slabši.

V jeseni bodo volitve. Obiljska socialistična stranka je postavila kandidata v vse urade. Na volilno listo bo pa prišla edino pod pogojem, ako zadosti novemu volilnemu zakonu, kateri je močan odzrač za delavske stranke. Po novem volilnem zakonu mora dobiti 30,000 podpisov v tridesetih okrajih (counties). Soc. klubi obstajajo samo v 8 okrajih in v 4 so člani "at large". V 18 okrajih bo treba najeti ljudi, da se zadosti volilnemu zakonu ter da stranka pride na volilno listo. Dobiti 30,000 podpisov ni nobena malenkost, nasprotno zelo težko bo doseči. a tem članstvom, katero je aktivno sedaj v socialistični stranki.

Apeliram na vse tiste, kateri ste dobili listino za nabiranje podpisov in na vas, ki čutite z nami za izboljšanje delavskega položaja, da pridno sodelujete v kampanji. Kdor koli želi nabirati podpise, gmočno pomagati, kar je glavno, ali kako drugače sodelovati v tej kampanji, naj se zgasi v uradu kluba št. 27 v S. N. D. Če ste oddaljeni, v rumenih naselbinah v državi Ohio, se obrnite na podpisnega, ki bo vsakomur radovalje ustregel. Ne odlašajte, ne zanemarjate se, da bodo drugi vse delo opravili. Akoprav se niste v stranki, delavec ste in kot tak ste moralno dolžni, da sodelujete s stranko, katere je tudi vašo. Zambujanje čes slabe čase ne bo položaja izboljšalo. Izboljšalo ga bo edino močno delavsko gibanje.

Louis Zerko,
1112 E. 66th St.

Naši izletniki
Cleveland, Ohio. — Ko čitam Prosveto z dne 26. junija, mi tola ne gre v glavo: Lep sprejem izletnikov in ljubljani. Naš aspienkar pri društvu "V boj" št. 68, vodja skupine izletnikov in pa še tako čast ga je našla, da ga je "polovica" Ljubljane pospravila. Kar gavidam mu. Vem, da kadar pridem jas tja, edini, ki me bo nagovoril, bo policaj ali pa žandar, kakor me je takrat, ko sem odhajal.

Ne pa ljubosumnost sem ali tja. Društvo "V boj" je lahko ponosno, da je bil član Frank Hayna, ki je pripeljal prvo skupino izletnikov SNPJ v Ljubljano. Če bi jaz vodil izlet na Lemont iz Clevelanda, bi gotovo v Chicago ostal in pustil izletnike same naprej. Kakor je bilo še enkrat poročeno, je bil Frank Hayna rojen pri Zlatini, kjer je neki Sokolovi grad (tam je bil vrag pridržan). Pomenje se so stari naselili v St. Jerje pri Vaburu blizu Slavjane, na Slavjanskem, kjer žste hmedj. Njegova soproga je doma blizu Kečevja. Poleg tega je pa tudi zastopnik Slovenske delavske združbe zveze (The Slovene Co-operative stores). Ima nalogo, da preučuje zadrudništvo v Ljubljani. Frank je vnet sdrnagar, kar sem tudi po njegovi zašugi jaz postal delničar. Ko smo imeli tukaj boje v Collinwoodu, tudi ni bil zadaž za fronto. Njegova soproga je vnetá delavska pri šenakem odniku SSEZ. Frank se tudi razume dobro na računanje. Nekot so mu revisorji hoteli dokazati, da 4 in 6 je 8, on pa je trdil, da so se v

stareni krajn učili, da 4 in 5 je 8. Želim mu vse dobro v domovini, čeravno ga tukaj pogrešamo. Upamo, da se vrne zdrav z družino.

Poleg tega je bil tudi naš član Matt Pihler. Matta pa najbolj pogrešamo, če je treba sreči gostom na veselicah, kar on je jako pripraven bartender.

Naš Joseph Kuncic se bo podal a tretjo skupino, ker boče biti s John Molekom, urednikom Prosvete. Jože bo ostal na Gorenskem in dihal čist zrak.

F. Barbic.
Pozdrav iz New Yorka
New York. — Pred odhodom v staro domovino pospravilam svojega brata in njegovo družino ter vse moje prijatelje v So. Chicago in Pullmans, Ill.; prijatelje v Clevelandu, člame društva št. 6 SNPJ in pevski zbor "Slovian".

John Kosic,
član obeh društev.

Ljudski glas
Odgovor na pismo
Pierce, W. Va. — Br. John Langerholm mi odgovarja. Prisel je a starim pregovorom. Torej naj bo tudi meni dovoljeno isto (kadar koga slišim na prste, zakriči ali zavpije, tako govori stari pregovor). On mi odgovarja pri belem danu. Tudi jaz ne maram kratiti časa ponoči, kajti noč je za početek, ne za kaj drugega. J. L. se opravičuje, češ, da ni bilo nobenega klepetanja, pač pa poljanjevanje. Naj mu na kratko odgovorim, da takih poljanjevanj, kakor jih on nam daje, sploh ne potrebujemo, kajti on bi sedaj rad utajil rekoč, da ni osebno sovražstvo. Kaj pa je potem drugoga? Ako ni to v dokaz, imamo pismo, katerega je on pisal br. F. Blantz, kakor ga on naziva (tega imena pri našem društvu jaz ne poznam). Torej ne vem koga on misli. Da ni imelo njegovo pismo uspeha pri nas, posebno ne pri meni, je resnica. Toda ne samo pri meni, pač pa ne pri nikomur kdor ga je čital. Ne želim se podajati v pismo, posebno danes ne. Rečem le, ako ima kaj pisma, naj ga lepo prečita in bo doznal, kaj da je pisal. Naj omenim samo to, da ako bi bil jaz na prizadetem mestu, bi mi prav gotovo bral levita. Kajti kdor se vrtika v imetje drugih, bi se kaj drugega slišal kakor to kar je. Ali ni le osebno sovražstvo, ali je mogoče kaj drugega?

Piša, da me ne pozna osebno, po pisavi pa sodi, da sem potreben da se kaj naučim. Res, da bi bil potreben, da bi se še kaj naučil, kajti mogoče bi dobil boljši standard, da bi mi ne bilo treba delati vsaki dan kot sedaj. Ampak od J. L. kakor se vidi se ne bom naučil nič, pač pa bi njemu priporočal, da bi se naučil bolje pisati, da bi se vsaj lahko čitalo njegovo pisavo na prvi pogled, ne pa da ga je potreba prečitati po trikrat ali pa še večkrat.

John Kogoy,
član društva št. 29.
Male odgovora
Pierce, W. Va. — Naj mi bo dovoljeno v ljudskem glasu malo odgovoriti na dopis br. Langerhoica. Že zadnjič sem priporočal, naj se stvar konča. Ket vse izgleda, se pa hoče še prazno slamo mlatiti.

Ni moj namen, zagovarjati ne ene ne druge strani, kar prilično sta ni enaki, kar sodim iz korendence, ki jo imam. Pripravilo-me je do tega največ to, ker br. J. L. omenja pismo, ki ga je pisal. Imenuje me za F. Blantz. Moje pravo ime je spodaj podpisano, kar bi on lahko vedel. Br. J. L. pravi, da me je hotel prepričati, da sem v zmoti. Hm! Prav nič. Kar mi je pisal, vem davno, in še več stvari, ko še ni bil v Johnstownu. Upam, da je br. J. L. toliko tolerantan, da mi bo pripoznal, da nima cela stvar silaklega pomena za javnost, kakor tudi ne za posameznike, razen par izjem. Smajemo se tudi tri pole dolgem pismu, pisano na obe strani. Brat J. L. bi lahko vedel, da enkrat nič je nič, dvakrat nič tudi nič. Dokler bomo pisarili taka pisma, tudi ne bo prav nič, pa brez zamere.

Frank Polanc, član št. 29.

Naši zvešti služabniki in zagrizeni sovražniki

Poznamo vrste bakterij, ki žive najraje poamni, drugih pa se družijo po dvoje ali več v bolj trden skupak; nekaj pa jih ima to lastnost, da tvorijo troje (spore). Če nastopijo skrajno slabi življenjski pogoji za bakterije, se stvori v njej izredno odporno telesce, ki pretrpi medtem ko bogine ostali del rastlinice kaj kmalu, najslabše okolišine več let. Ko pa se življenjske prilike obboljšajo, pa zraste hitro spet v celo rastlinico (baci mrtvičnega krča in vrančičnega prisada). Vse bakterije pa imajo to akupno lastnost, da se razmnožujejo z delitvijo. Najprej se povečajo potem se v aredi začnejo in se končno razdele v dve samostojni bakteriji. Enav v tem pa leži njihova opasnost. Če pomislimo, da nastane tako pri ugodnih zunanjih vplivih vsakih 25—30 minut nov rod, pač lahko izračunamo, koliko milijonov jih nastane iz ene same bakterije v teku enega samega dneva. Kdor ne verjame, naj prične računati: iz ene bakterije nastanejo dve, iz teh štiri in štirih osam itd.; od kraja ve množi število počasi, v sedmih urah pa nastajajo milijoni novih živih. Vsem bakterijam je skupna tudi občutljivost proti prehladi svetlobi, v kateri kmalu postanejo; vse pa nujno potrebujejo se rast, toda in neke gotovo toploto, ki odgovarja nekakšni vžigalni toploti človeškega telesa. Dolga desetletja so imeli rasti bakterij hudo smotna pojma in nastanejo "samo po sebi" iz mrtve spore (spore) in to vse dotlej, da je glavni francoski zdravnik Pasteur točno dokazal, da lahko po zadosti dolgem vplivu visoke vročine (105 stopinj C) oprostim vsako tekočino od bakterij, jo razkužimo (steriliziramo) in da se prvotno stvariti nove bakterije le iz še obstoječih bakterij.

Prvi, ki se mu je posvečilo bakterije umetno pitiati, je bil nemec Robert Koch. Far kapljice krvi od živih, oboteli za vrančičnim prisadom, je dal v sterilno čyasto posodo, v kateri je bila mešana živa bakterija so se zelo namnožile. Na ta način se je posrečilo Kochu napraviti "čista kultura" bolzni povzročajočih bakterij, da jih je lahko proučeval in odkril pota in načine za boj proti njim. Pri tem pa se je izkazalo, da nam dajejo bakterije same najboljšo orodje proti sebi.

Če napadajo bakterije telo — ga inficirajo — se jim postavi najprej samo v bran, tako da postaja sestavni del krvi bela krvna telesa proti bakterijam, ki pripetene sovražnike oklenejo, celo debesedo potepajo in stisnejo. Vnanji znak tega težkega boja, kjer zmagajo ali bacili, ali pa bela krvna telesa, je vročica, pri vnanjih okužbah pa še izcejje gnoja, ki ni končno nič drugega, kakor skupek belih krvnih teles. Istočasno pa prične tudi kri tvoriti in odhajati proti bakterijam protistrupe, ki napravijo maršalkaj po odbitem napadu telo za celo življenje proti tej bolzni neoboljivo ali imuno. To je bila podlaga Behringa za slovitno zdravljenje s serum, ki je rešilo življenje šte stotisočim ljudi in živali. Behring je vzel kri še bolnega prebolelih živali, jo pustil strpniti in je vstrjavil krvno serotko, ki se je odločila iz strpnjene krvi, bolnim živalim. Uspeh je bil nad vse presenetljiv. Behringu sta zdravila serumu proti daviči in mrtvičnemu krču prinesla nesmrtno slavo.

Končno so pa še odkrili, da izgube bakterije, ki jih pitamo leta in leta na umetnih rečičih avojo "virulenco", to se pravi, izgubijo meč povzročanja leta bolezni. Lahko rečemo, da postanejo pohlevne, kakor naše domače živali. Moč bakterij se pa poveča, če jih presajamo po vrsti iz ene živali na drugo (a pasajo se veča virulenca). Na teh zakonih je zgrajen tudi Calmettov način za pobijanje jetike, način, ki je ravnpokar žal baje kriv smrti mnogih dojenčkov v Lübecku. Tudi profesor Calmet se uporablja bacile jetike, ki jih je leta umetno pital in jih daje dojenčkom v prvih dneh življenja. Le-te bacili izproji tvoritev obrambnih snovi in napravijo mlado telo odporno proti nevarnim sorodnikom ne da bi ogražali zdravje samo. Pomora dojenčkov v Lübecku pa ni kri Calmettov način zdravljenja, temveč so zašli pomeloma meč pohlevne (avirulentne) bacile hudo močni (virulentni).

(Dalle na 3. strani.)

Ameriško življenje

164.
Sodnik in njegova žena!
"Jaz si ne pustim od vas ukazovati, kaj naj delam! Vi niste moja žena!" je zabrusil Vincent Barnett sodniku v Los Angelesu, ko je bil zaslišan radi trojne kršitve prometnih določb.

"Kaj pravite?" je odvrnil sodnik ves premečen. Predno je mogel obtoženec odgovoriti, je stopil sodni tajnik k sodniku in mu šepetaje povedal, da je Barnett poklicni zmerjalec v Hollywoodu, kjer hodi na privatne zabave filmskih igralcev in zmerja zdaj tega in zdaj onega tako originalno, da ga vedno vabijo na ta posej.

"Izračne lahko zmerjate, ampak sodnikov ne boste, pa naj ste še tako nedolžni," je bil sodnikov odgovor.

"Kor mi pravi, da sem nedolžen, me zmerja!"
"Aha, torej mislite vstrajati!"
"Moja navada je, da pišam in grem. Koliko sem dolžan?"
"Bod dolarjev za tri kršitve in pet dolarjev za zmerjanje!"
"All right! Adios amigo!"

Frank Polanc, član št. 29.

Vesti iz Jugoslavije

(Poročevalski biro Prosvete v Jugoslaviji.)

ZAGOVORNIKI GOVORILJO — VELIKE KRIVDE NI

Beograd, 31. maja 1930.

V sredo je končal s svojim govorom državni tožilec, zahtevajoč da izreče sodišče najstrožjo kazen.

Včeraj pa so začeli govoriti odvetniki in sicer po redu, kakor so obtoženci, ki jih zastopajo. Prvi je govoril odvetnik dr. Gvozdić, ki je med drugim izjavil: Ta proces je ostal kljub dokaznemu postopanju še vedno zelo skrivnosten. Ne da bi res kaj zakrivil, so ti obtoženci presedeli v zaporu šest mesecev, da si tudi gre tu predvsem za njihovo mišljenje, prepričanje. To niso bile nikake revolucije, nikake bombe. Bill so polni idej zasebne morale. In vsa njihova dejanja so bila manifestacija mladine, ki hoče, da bodi javna morala enaka zasebni morali. Psihološka mladinskega pokreta je karakterizirana s istim momentom, to je z revolverskim pojmovanjem. Vodilna njihova misel je bilo domorodje, podkrepjeno z mladinskih ognjem.

Mojeva klijenta Bernardiča obtožuje obtožnica, da je organiziral tajno teroristično organizacijo. Na temelju izjav obtožencev in na temelju dejstva, da se obtoženci med seboj niti ne poznajo, pobijam mišljenje, da bi taka organizacija obstajala. Da taka teroristična organizacija res ni obstajala, dokazujejo najdeni revolverji. Štiri revolverje je imela ta "organizacija". Kdo bi verjel, da bi ta teroristična organizacija lahko začela in končala svojo nalogo s štirimi revolverji!

Kolikor so delali ti omladinci, so delali iz idealizma in ni v njihovih dejanjih prav nobenega egoističnega nagiba. Če pa že sodišče obsodi mojeva klijenta, potem prosim, da se mu prizna zvestost in se obsodi kot politični krivec.

Odvetnik dr. Hrvoj

zagovarja obtoženega dr. Hadžića. On ugotavlja, da so bili vsi ti obtoženci tako v borbi za vsakdanji kruh, da pač niso niti utegnili voditi stike z inozemstvom in emigracijo, kakor to očita obtožnica. Tudi je državni tožilec v zmoti, če misli, da ti obtoženci niso pravi nasledniki in učenci Radičeve ideologije. Povsem prepričan je zagovornik, da so obtoženci verni pristaši Stepana Radiča in že radi tega niso mogli misliti na resnejša teroristična dejanja.

O kaki organizaciji teroristov pa sploh ni dokazov. Da pa bi bil moj klijent Hadžić njen vodja, je tudi nemogoče, ker je bil do junija lani v zaporu, nato pa je bil izgnan in je bival v zagrebški okoliščini, kjer je imel službo.

Dejstvo pa je, da je bil aretiran Hadžić baš v hipu, ko sta s Stefancom pripeljala peklenški stroj v Zagreb. Toda ta peklenški stroj je bil navadna petarda, ki naj bi bila s svojo detonacijo samo pokazala nezadovoljnost hrvatske omladine s poklonitveno deputacijo. Stroj je bil namenjen v popolnoma le demonstrativne svrhe. Po svoji sestavi je bil neopasen, postaviti bi ga morali pod most, ki je malone sredi Zagreba in je že s tem jasno, da ni bilo mogoče misliti na stroj, ki naj bi pogljal most v zrak ter poškočeval člane deputacije. S to detonacijo bi deli izrazil svojo nezadovoljnost, ker so bili obtoženci mnenja, da deputacija ni merodajna, da bi predstavljala mišljenje Hrvatov.

Dr. Hadžić je pristaša nacionalnih nauk Stepana Radiča in zato je zasledoval politiko, zlasti v kolikor se je tikala Hrvatov. Zato je bil tudi proti poklonitveni deputaciji ter je hotel z detonacijo demonstrirati samo proti članom deputacije, ne pa proti drugim in ne hotel s tem napraviti kako nevarno teroristično akcijo. To dejanje pa ne vsebuje prestopkov proti zakonu o zaščiti države. Za tako dejanje je predvidena predvsem le politična kazen. To velja za Hadžića, kakor tudi za ostale obtožence. Zato predlaga, da Hadžić oprostite vsake obsodbe.

Kot tretji odvetnik je govoril dr. Grgurić, ki zagovarja Franciška. Med drugim je dejal: Iz

priznanj, ki so jih dali obtoženci, jim je šlo vsem le za demonstracijo proti poklonitveni deputaciji, kakor tudi proti metodam, kakršne so vladale v Jugosl. akademski čitalnici v Zagrebu. Proti vsem takim stvarim, ki so se jim zdele nečedne, so hoteli protestirati in so v ta namen napravili praskalice, s katerimi naj demonstrirajo, ne da bi akcija zahtevala kaj človeških žrtev. Dokaz: praskalica na zagrebškem trgu Zrinjevac, ki je eksplodirala, a ni napravila nikomur nič žalega. Očitvidci se malo ne niti zmenili niso, tako slaba je bila celo detonacija. Kako malenkosten je bil šele učinek.

Ta dejanja s ciljem protesta, ne spadajo pod zakon o zaščiti države, marveč jih je treba kaznovati kvečjemu po policijskih predpisih.

Odvetnik je končal svoj govor: "Gospodje sodniki, ako morete svoje prepričanje zasnovati na dokazih in dejstvih, držite potem visoko zastavo pravice. Prepričan sem v tem primeru, da bosta moja klijenta dr. Maček in Franciški oproščena vsake kazni."

Po 15-minutnem odmoru je govoril Kremzirjev zagovornik dr. Lamešič, ki je poudarjal, da še pri nobenem procesu ni spoznal, kako visok in odgovoren je poklic sodnikov, kakor v tem procesu. In od razsodbe zaviral, v kolikor smatrajo svoj poklic za vzvišen in odgovoren tudi ti sodniki. Pričakuje je, da bo državni tožilec vsaj proti njegovemu klijentu ustavil obtožbo ter mladega fanta pustil domov k materi. A državni tožilec obtožuje tega mladega fanta kot terorista, da se je hotel posluževati terorističnih sredstev. To je težka obtožba mladega človeka, sina stare, mirne in buzdovanu najmanj naklonjene rase, židov. Moj klijent je mlad in nikoli še ni imel niti revolverja v roki, a zdaj sedi na zatožni klopi, češ da je skušal napraviti atentate na generala in zgradbe, da je imel opraviti s peklenškimi stroji i. t. d.

Nobenega dokaza ni, da bi se bil družil Kremzir s kakimi drugimi nameni z ostalimi obtoženci, kakor radi tega, ker so ga kot dobrega pevca vabili s seboj. In nikdar ni dal kakih izjav, ki bi merile na to, da je Kremzir terorist in član kakih takih organizacij. Mlad je, mnogo se mu lahko odpusti, a njemu ni kaj odpustiti. Brez kričev stoji pred vami, sodniki, pustite ga.

S tem je bila včerajšnja razprava zaključena, nadaljevala se bo danes. Z napetostjo pričakuje govor dr. Ante Trumbića, ki bo vsekakor najdaljši in najbolj bo zalegal — če ima tu sploh še kaj kaj zaleži. Vsekakor bo dr. Trumbić kot glavni zagovornik govoril dolgo in obširno ter svoj govor osnoval na političnih osnovah. Zato ga pričakujejo vsi z napetostjo.

Železniška nesreča v Zagorju

Ljubljana, 2. junija 1930.

Zadnje čase se dogajajo železniške nesreče kaj rade v Zagorju in to prav na postaji. Nedavno sta trčila dva tovorna vlaka in se je pred tednom vršila sodna razprava proti krivcem, ki pa so bili oproščeni, v soboto 31. maja pa je spet prišlo do nove nesreče na zagorski postaji. Topot ni bil tako velikih materialnih škod kot zadnjič, človeških žrtev pa k sreči kakor zadnjič tudi tokrat ni bilo.

En tir so popravljali. Progovni delavec so odrgali sedem prago, tračnice so bile tu nepritrjene. Brzovlak je lepo prepehjal čez to mesto, a ko se je bližal tovorni vlak s precejšnjo hitrostjo, ga je začel progovni uradnik ustavljati. Strojvodja je vlak brzo zavril — a to je bilo usodno. Lokomotiva je šla preko nevarnega mesta, a zadnji vagoni so pritisnili ter je tako razgnalo tračnice in osem vagonov se je v hipu iztirilo, zbutali drug v drugega in enega prevrnilo na obsavsko sidano ograjo.

Po srečnem naključju je smrti ali težkim poškodbam ušel zavirač v enem teh tovnih vagonov. Zavirač pravi, da je zaslužil nevarnost, bržko je videl, da je dal uradnik znak za počasnno vožnjo. Stopil je na stopnice in

ko je opazil, da je vagon pred njim skočil s tira, se je brž pogljal s stopnic na tla. Naslednji hip se je tudi ta vagon iztiril ter prevrnil, v njegovo sprednjo hišico pa se je zaril naslednji vagon. Vsekakor čudno naključje. In prisotnost duha.

Vlaki so imeli radi tega dopolne velike zamude, promet se je vršil nekaj časa s prestopanjem, popoldne pa je bil tir še prost in se je promet vršil v redu.

Krivda zadene baje vodjo delavcev, ki je odšel od dela in tako prepuštil delavce, da so po svoji volji potrgali sedem železnih pragov od tračnic, radi česar so bile tračnice prerahle in so se ob prvem jačjem pritisku razširile.

Izseljevanje iz naše države

Ljubljana, 3. junija 1930.

Izseljski komisar v Zagrebu je izdal statistiko za preteklo mesec letošnjega leta. Po tej statistiki se je letos aprila izselilo iz naše države: v prekomorske kraje 1238 oseb, v evropske države 9517. V prekomorske kraje se je izselilo letos od 1. januarja do konca aprila 1930 skupno 5890 oseb to je za 268 oseb manj kakor lani v istem času. To se pravi, da izseljevanje v prekomorske kraje pojema.

Največ izseljencev aprila je bilo iz savske banovine (Zagreb) in sicer 501 oseb, potem dunavska 369 oseb, dravska 129, primorska 84, zetska 74, vardarska 27, drinska 26, vrbaška 11, moravska 6 in iz Beograda 11. Po poklicu je bilo 775 kmetovalcev, 119 kvalificiranih delavcev in 95 nekvalificiranih, 80 prostih poklicev in 169 rodbinskih članov.

Največ izseljencev je odšlo v Kanado in sicer 539, v Argentino 320, v USA 246, v Urugvaj 57, v Brazilijo 20, v Avstralijo 16, v Chile 11 i. t. d. Vnaprej plačano vozno karto (prepaid ticket) je imelo 291 oseb. Vzrok, da nazadnje število izseljencev v prekomorske kraje, je v tem, da je tamkaj slabša zaposlitev kot poprej.

Vrnilo pa se je iz prekomorskih držav 483 oseb v aprilu (lani 633), od 1. januarja do konca aprila pa 1328 (lani 1453) oseb.

Kolikor je šlo izseljencev v evropske države, jih je šlo največ v Francijo (1525), na Nizozemsko 51, v Belgijo 38, potem še v Luxemburg, Češkoslovaško, Švico i. t. d.

Ljubljanski velesojem ima velik obisk

Ljubljana, 3. junija 1930.

Ljubljanski jubilejni velesojem je odprt jedva nekaj dni in že je število obiskovalcev naraslo na velike tisoče. Predvčerajšnja nedelja je bila v Ljubljani nedelja velesoja. Iz vseh krajev države in mnogo oseb iz inozemstva je dospelo na ta lepi, pomladni topli dan v Ljubljano na velesojem, blagajne so ob vhodih jedva zmogovale ogromno delo in obiskovalci so se morali postavljati kar v vrste pred blagajnam. Na velesojemskem prostoru se je kar trilo ljudi in dejstvo je, da bo ta jubilejni velesojem dosegel rekord v številu obiskovalcev. To nedeljo je obiskalo velesojem na 25.000 oseb. Mnogo jih je prišlo zlasti iz Avstrije, Nemčije, Češkoslovaške, Italije, Francije, mnogo tudi iz južnih krajev naše države.

Tako bo ta velesojem prekoal vse dosedanje.

Drobiž z vseh strani

Samomor komunističnega kurirja pri zasledovanju — "Avala" poroča iz Beograda: Tukašnja policija je bila obveščena, da je že več dni v Beogradu skrit znan komunist Milan Delić, ki ga policija že dalje časa zasleduje. Davi (6. junija) so ga policijski organi končno izsledili v hiši Paraćinska ulica št. 6. Ko so ga pozvali, naj se vda, je Delić večkrat ustrelil z revolverjem, nato pa začel bežati. Med zasledovanjem so oddali tudi policijski organi nekoliko streliv in Delića laže ranili. Policiji se je pridružil tudi neki civilist, ki je bil slučajno v bližini. Ko je Delić videl da ne bo mogel ubežati, se je ustrelil z revolverjem v glavo ter obležal poleg omenjenega civilista. Pri preiskavi so našli pri Deliću dva revolverja. Istočasno je bila aretirana še neka oseba, ki je prišla skupno z Delićem v Beograd.

Nov dnevnik bo začel izhajati v Ljubljani pod naslovom "Jugoslovan" ter se bo tiskal v tiskarni Merkur. Stal bo 1 din št. vilka.

Tvoj gospodar bodi!

Meška avtoriteta in poklic žene

Berlinski 'Vorwärts' poroča: V Kolnu v Nemčiji prav resno razpravljajo, da bi oddali izpraznjeno službo mestnega šolskega svetnika ženi. Ta namera je silno vznemirila katoliško učiteljsko društvo. Društvo je proti tej nameni slovesno protestiralo ter podalo izjavo, ki vsebuje protest: V izjavi pravi: "Moderni učitelj bo moral pomeniti za svoje učence resnično avtoritativno osebo. Po svojem načinu se mora pokazati pred učencem kot mož, v katerem vidi učence ideal moža. Ali naj se ogroža ta avtoriteta s tem, da naj bo žena kot predstojnica šolske sode, s čemer se dokaže jasno, da mora učitelj svoje vzgojno delo vršiti pod vodstvom žene? Po katoliškem nazoru je mož glavna rodbina in mora biti njegova avtoriteta varovana tudi v šoli."

Slabo mora torej biti z avtoriteto katoliškega učitelja, če se naslanja le na ideal, da je mož! Na ta protest so pa takoj izdale žene protiprottest. Tudi katoliško društvo učitelje je objavilo izjavo, v kateri možim, katoliškim tovarišem, po notah in resnici bere levite. Med drugim pravi tudi, da mora to biti res klaverna avtoriteta, če jo omaja že ena žena:

"Ali morda mislite, da pozna ženski nadzorik manj takta kakor možki, od katerega se zahtevobne pripombe, ki bi škodovala va, da pred razredom ne izusti ugledu učitelja med učenci? Učitelji naj le ravnajo z učiteljicami nadzornicami s potrebno zaupljivostjo enako kakor ravnajo učitelje z možskimi nadzorniki."

Toda, tu vendar ne gre za vprašanje takta, ampak zgolj za moške instinkte gospodov učiteljev, le zato, da ne spoznajo učenci, da je ideal moža le učitelj, slabotna žena pa utegne biti predstojnik, šolski svetnik! To je tiha vojna za nadaljnje zatiranje žene. Takoj se je ustanovila proti temu naziranju obrambna fronta žene. Katoliški učitelji v Kolnu pa bodo v tej borbi menda vendar spoznali, da ne drži v današnjih razmerah več zapoved: "Tvoj gospodar bodi!"

Nastaja pa še eno vprašanje: Učitelji menijo, da bi po katoliškem naziranju moral biti mož gospodar. Katoliške žene pa zahtevajo enakopravnost — kdo ima torej pravo katoliško naziranje? Žene ali možje?

Anna P. Krasna: Proletarska mladina

Kadar je vse veselo in živo, ko plešejo urne mlade noge po taktu godbe, se zamislim in zagledam v mladi svet okrog sebe. Kako so veseli življenja! Kaj jih briga bodočnost, samo da žive. To jim zadostuje.

Prav, mladina, veseli se, zdaj je čas. Toda mladost mine in brezskrbnost se umakne nero-

mantični skrbi za obstanek. In proletarska mladina, cvet človeštva, postane navadna delavska masa, ki dela in gara noč in dan do konca svojih dni in potem pomre v uboštvo.

Tako se ponavlja od generacije do generacije. Kako bi jim človek to povedal, tem veselim mladim parom? Le kako?

Saj bi se smejali, če bi jim kdo rekel, da bodo v nekaj letih postali prav tako bedni in izčrpani, kot so sedaj njih roditelji.

"Ha, mi smo mladi in moderni," bi rekli. "Mi bomo živeli vse drugače nego naši starši. Mladi smo, čemu bi nas skrbelo kako bomo živeli. Ves svet nam je odprt. Ne, res ni potrebno, da bi si kratili veselo ure z resnimi mislimi..."

Teško je govoriti mladini o resnih stvareh, posebno pa še v tej deželi večne naglice, kjer se kar mehanično auče: delo, počitek zabava, sport itd. Mladina drvi se vozi z največjo naglico, kot bi hotela čimprej pridrveti do konca tega, kar imenujemo: življenje... In proletarska mladina bo res pridrvela enkrat, ne morda ravno do konca življenja, pač pa do visoke ograje, čez katero ne bo mogla brez resnega premišljevanja.

Ta visoka ograja, ki ji bo zastavila jadrni korak, bo: brezposelnost. Ne bo dela, ne bo jela ne sporta, ne plesa, samo pusta neromantična skrb za obstanek.

In mladina na vas to ne bo pripravljena, ker ji zdaj še ni hudega in ne more resno misliti.

Potrebno pa je, da misli resno na svojo bodočnost, ali pa bo s nami vred poginila v proletarskem uboštvo, ali od vojnih plinov — za blagor domovja...

Kako bi jim človek to povedal, tem veselim mladim ljudem, kako?

NAŠE ZVEŠTIVNE SLUŽBNIKI IN ZAGRIZENI SOVRAZNIKI

(Nadaljevanje s 2. strani.)

H koncu še omenimo, da je našel neki francoski učenjak še nekoga bacila proti bacilom, torej parasita proti parasitom, ki pokonča mnogo nevarnih bakterij. Tako še v bodočih desetletjih lahko doživimo, da bo prepuštil človek svoje najhujše sovražnike medsebojnemu mesarjenju, sam pa se bo smejal krišem rok rekoč: Kjer se tepeta dva, tretji dobiček ima.

PROTI TERORU V LITVANJI

Amsterdam. — Eksekutiva Mednarodne federacije strokovnih unij je naslovila protest na litvinskega diktatorja, v katerem graja terorizem, ki se izvaja v Litvaniji, kjer je stotine delavskih voditeljev zaprtih v ječah. Delavci v Litvaniji so od 1. 1927 brez vsakih pravic in odzeta jim je tudi pravica do organiziranja in izvojevanja svojih zahtev potom stavk.

Učitelji ne morejo biti odpušteni brez vzroka

Springfield, Ill. — Generalni pravdnik Oscar Carlstrom je mnenja, da je samovoljno odpušcanje učiteljev po šolskih odborih nezakonito. Učitelji se lahko odpustijo edino v slučaju, če obstoji tehten vzrok. Vse odločitve šolskih odborov v tem oziru, ki temelje na kapricah in na raznih predsodkih, so protizakonite.

Proletarska mladina

Kadar je vse veselo in živo, ko plešejo urne mlade noge po taktu godbe, se zamislim in zagledam v mladi svet okrog sebe. Kako so veseli življenja! Kaj jih briga bodočnost, samo da žive. To jim zadostuje.

Prav, mladina, veseli se, zdaj je čas. Toda mladost mine in brezskrbnost se umakne nero-

RICHMAN BROTHERS

114-118 So. State St.
6400 S. Halsted St.
4011 W. Madison St.
3220 Lincoln Ave.

Worsted

posebno lahki in tropični worsted je vadien v poltini noči v največji meri. Vsi deli tega nas dobiti vedno pripravljeno, da vam raskalemo worsted obleke, ki so obče znane in priljubljene vseh prvovrstnosti kakor tudi cene.

Pročnost čistega worsted sukanca, iz katerega je narejeno to blago, vam jamči, da te obleke obdrže svojo čedno obliko... in nudijo vam največjo udobnost v letni vročini. Poleg tega so trpežne, bolj kot katerikoli drugo blago.

Obleke, različnih novih in modernih krojev in vrst v sivi, rumenkasti, rujavi in modri barvi... eno in dvovrstnih vzorcev narejene po meri, ki pristojajo vsakemu možkemu, katerikoli postave ali velikosti.

Te obleke so narejene po načinu, ki bi delal žant oblekam, ki so mnogo dražje prodajajo... to pa iz vzroka, ker so produkt organizacije veščakov v izdelovanju oblik, od katerih vsak je dolžnik te družbe

Vse obleke bodisi za delo, sport, praznik ali povračilo se prodajajo po vseh Richman Brothers trgovinah v Zdr. državah vedno po eni ceni.

ALL \$ 2 2 5 0

THE RICHMAN BROTHERS COMPANY

114-118 South State St.
6400 South Halsted St.
4011 W. Madison St.
3220 Lincoln Ave.

Devetdesetletna Elizabeta Spronova iz Ruzberga, Va., ki je ustrelila svojega očeta, ker je prestopil njeno mater, katere ona ni hotela pomagati pri begu.

Proletarska mladina
je hujša in čustvenjša...
Največja volja...
Velikanski "United" opoz...
Vojaki...
v Soldier Field, Grand Park, Chicago...
Vstopnina je 30...
Čisti prodajki...
Oblevani v...
Vstopnina je 30...

ROSA

Povest o dveh ženah
Spisal Angelo Cerkevnik

(Povest, ki je bila nagrajena v literarnem kontestu Prosvete)

Rekla sem ti, da ti želim smrt zato, da bi ti bilo prihranjeno razočaranje, zavest, da žive tako podli in grdi ljudje, kakršna sem jaz. Mogoče sem prav res tudi na to mislila... In vendar je na dnu misli bila skrita tista najbolj elementarna želja: da bi Bojo bil sam moj! Rosa, še danes, še v tej poslednji uri me je srečala v nekaterih bežnih trenutkih ta strašna misel... Mogoče samo zato bežim v Budimpešto.

Vsa ničvredna sem, sestra moja ljuba. Nisem vredna, da se osebno poslovim od tebe. Zato sem pobegnila, ne da bi ti poljubila roko, ki mi je rešila življenje, ki mi je storila toliko nepopisno dobrega in lepega. Trepečem že pred samo vizijo, v kateri se moje ustnice spajajo s tvojimi.

Strah me je, kakor izdajalec se zdim sama sebi, ki je s poljubom izdal svojega velikega učitelja.

Rosa, ti mi vse odpuščaš. To vem in baš to je, kar mi je najbolj hudo.

Da bi me vsaj za en sam in bežen trenutek zavzoražila... Laže bi mi bilo... O, kako grda misel!

S to izpovedjo sem si olajšala težko znosno breme. S sklepom pobege sem — tako se mi dozdeva — oprala vsaj tisočeri del svojega greha.

Zato mi je laže pri srcu, nego mi je bilo kdaj v poslednjem letu.

Da sem našla vsaj pot, ki me bo morebiti pripeljala kdaj v pristan miru in dela, se moram zahvaliti najprej tebi, Rosa moja, čudežna ti deklica...

Iz srca te poljubila

Tanja.

* Pred izhodom jo je čakal avto.

Dvoje ogromnih luči je razsvetlilo cesto, motor je zapel in Tanja se je odpeljala.

Po peronu je hodil, do čela zavil v kožuh, Bojo.

— Bojo!
V njeni besedi je bil občutek, bila je bolest. — Saj te ne bom motil. Samo še enkrat sem te hotel videti. Sam Bog ve, če te bom še kdaj.

Molčala sta.
Od tržaške strani je prisopihala težka lokomotiva.

— 20 minut postanka!

— Tanja, samo še dvajset minut! Samo dvajset. Kaj je to: dvajset minut?

— Nič, Bojo! Leto so nič, stoletja so nič, tisočletje je nič, kadar je minilo...

— Vse je nič, kadar mine, Tanja, in jaz te moram izgubiti! Zakaj, Tanja, če je vse nič... Tudi jaz bi šel s teboj v Rusijo, tudi jaz bi delal!

— Ne govori več!

— Tanja, duša hrepenenja mojega, ljubica mi in mati, sestra in domovina — moje vse.

— Dovolj, Bojo! Zakaj si iz enega trenutka slovesa ustvaril dva? Saj bo žalosti že tako več, nego preveč. Nehaj, boli me glava, strašno me boli. Umrla bi! Tako rada bi umrla, a tam me čaka vlak, tam me kliče domovina... Da ni tega, glej, tam so ogromna kolesa, železni noži... Šla bi, kakor Ana Karenjina... ta strašna ženska, ta strašna ženska... Bojo, nehaj... če ne, pojdem pod kolesa...

Boju se je prikradla soiza iz očesa...

Tanja bi bila najraje segla s prsti v možgane si in jih razgredla.

— Vstopite, prosim! Očuhajamo.

Poljubil ji je roko. Čutila je vročo soizo na roki. Jok ji je stisnil grlo...

— Bojo, vedno si bil junak... bodi tudi danes, jutri...

Lokomotiva je zaživžgala, kolese je se premaknilo in zaškripalo... Noč je vzela Tanjo.

Ob oknu je slonela in mahala z robcem, soize so padale v noč... Dolgo, dolgo je mahala z robcem... Ob tiru je stal Bojo, kakor da je bronast kip, in jokal... Gledal je: daleč, daleč je žarela rdeča luč, vedno manjša, vedno manjša... in naposled — nič več.

— Vse je nič...

Proti jutru je prišel domov.

V njegovi sobi je sedela Rosa. Bila je nekoliko utrujena in bleda.

— Rosa!

— Zakaj si ji pustil odpotovati?

— Že veš?

Položila je predenj pismo.

— Zakaj? Vse sem poskusil, da bi jo pridržal tukaj, a bilo je vse zaman.

— Zakaj nisi mene poklical? Mene bi bila uslišala.

— Podzavestno sem čutil, da je to najboljši izhod, da se morava ločiti!

— Malenkostni ljudje! Kdaj se bodo spametovali? Povej, ti bi mogel storiti isto, kar je pred dvema tednoma napravil tisti kapetan Pirkovič?

— Kaj je napravil?

— Ženo, o kateri je trdil, da mu je bila nezvesta, je razsekal na drobne kosčke, prej pa je živi iztaknil oči, ji odrezal nos in ušesa.

To vidiš, to je poslednja konsekvencen možgosti in danes vladajoče morale! O, tam zgoraj med Eskimi imajo o tem drugačne pojme.

In vendar ne poznajo prostitucije! Ni je! Ali veš, zakaj je ni? Ne veš in nihče izmed vas, patentiranih kristjanov in moralistov ne ve tega. Nihče! Zato, ker tam tako živijo, kakor govorijo, tako živijo, kakor jim narava veleva živeti! In tukaj, pri nas? Tako strašno bedasto je vse! Kdo še veruje v zakon? Kdo?

Nihče in vendarle vsi na vsa usta trobite tisto tisočkrat premljeno in dokazano laž v svet! Zakaj? Ni potrebno, da mi odgovarjaš? Vse tvoje in njihove argumente poznam! Da je zakon potreben? Priznam! Toda samo relativno potreben! Ne delaj v konglomeratu samih relativnosti absolutnih sklepov! Potreben je — tako pravi Springer — tudi iz higien-skih razlogov! Pri treznih in pametnih ljudeh ta argument odpade! Potreben iz samoljubnih razlogov staršev... Kjer pa ni otrok, Bojo, in pri naju dveh jih ni, tudi ta razlog odpade!

Razalostila se je, kakor vselej, kadar je govorila o otrocih. Mati ni mogla postati.

— Zdi se mi, je dejal tiho, da jaz nisem kriv.

O, kako jo je zabolelo!

— Kriv? Kdo je kriv in kdo ni kriv? Bojo, zabolelo me je... Grda je bila tvoja beseda... Zakaj mi očitaš krivdo?

— Nisem tako mislil...

(Dolje prihodnja.)

Oskrunitev moje in njene ljubezni? ...

Potekla so že leta in še vedno mi je težko zaradi Marije. Flora si prizadeva — moram priznati — da bi mi bila dobra žena, da bi pozabil, kar se vendar ne da nikdar pozabiti!

Sicer živiva v dobrih razmerah in najina ljubljena mati je zadovoljna in srečna? In jaz? No, jaz sem se počasi sprizjajnil z usodo, kakor se pohabljenici navadijo na umetne ude. Pa Marija? Bog sam ve, kako je v njeni notranjosti. Ni se omožila. Ljubezniva je in se veseli sreče staršev in sester.

Včas — morda si le domi-šljam — če se srečava z očmi, se mi zazdi, da na skrivnostno način ve za skrivnost, ki sva jo s Floro boječje zmožala, in da se mi nemo zahvaljuje za moje dejanje...

(KONEC)

Mark Twain:

CICERONI

O Michelangelu ne bom izgubljal besedi. Do dolgo časa občudujem silni genij tega moža, ki je bil velik v poeziji, v slikarstvu, v arhitekturi, velik v vsem, česar se je lotil. Pa to ni noben zadosten razlog, da bi mi morali nuditi Michelangela v vseh obarah, s jutraj, za kosilo, za večerjo, k čaju in med posameznimi jedmi. Kakšenkrat ljubim spremembo. V Genovi so vsa umetniška dela njegova, v Milanu so njegova ali pa njegovih učencev. Izdelal je načrt Komakega jezera. V Padovi; Benetkah, Veroni, Bologni govore vsi vodniki samo o njem. V Florenci so vse slike in vsi spomeniki njegovi. Če kakšne stvari slučajno ni napravil ali načrtno on, je hodil žalostno gledat, pri čemer je sedel na kakšnem kamnu; in vam pokažejo še kamen.

Tudi v Pisi je vse njegovo razen visečega stolpa, ki bi mu ga gotovo napravili, da ni ostavil tako žaljivo navpične črte. Izdelal je načrt za obrežne čeri pri Livornu in Civitavecchiji.

Toda v Rimu je strašno. Izdelal je načrt za cerkev sv. Petra, za Vatikan, za Panteon. Načrtal je uniformo avicarske telesne straže. On je zgradil Tiberio, Kolo-sej, Kapitol, Tarpejsko pečino, Barberinsko palačo, Sv. Jameza Lateranskega, Apjiško cesto, sedmorico gričev, Karakalove terme, Klavdijev vodovod, Veliko kloako.

Ta vsiljivec je zgradil vse večno mesto in če ljudje in knjige nesramno ne lažejo, je naslikal tudi vse slike, ki jih najdete tu.

Daniel, moj potni tovariš, je dejal ondan vodniku: "Dovolj! Niti besedice več. Ali pa povejte na kratko in recite, da je Stvarnik ustvaril ves svet po načrtu Michelangela Buonarrotija!"

Nikoli še nisem okusil tako globoke in tako hvaležne radosti, nikoli tako čistega pokača kakor tedaj, ko so mi rekli, da je Michelangelo mrtev.

Ves dan naš je vodnik vodil skozi kilometre kipov in slik v obsežnih vatikanskih galerijah, skozi kilometre kipov in slik dvajset drugih rajev.

Pokazal nam je veliko fresko v Sikstinski kapeli in nove freske in zopet freske, da bi zadovoljeval za okrasitev nebesnega oboka. In vedno Michelangelo. Tako da smo se na zadnje vsi obupani odločili, da bomo igrali bedake: kar nam je potem še vsakokrat pomagalo, da smo z bebčevskimi vprašanji zmagali nad našimi vodniki. Neke ljudje ne sumijo nič in nimajo niti najmanjšega pojma o zasmehovanju.

Vodnik nam je pokazal kip. "Bronast je," je dejal.

Pogledali smo ga raztreseno in doktor je vprašal: "Ali je Michelangelov?"

"Ne, avtor ni znan."

Potem nas je povedel do Rimskega fora. Doktor je vprašal: "Ali je Michelangelov?"

Vodnik se je zdrnil. "Ne, ne. Mnogo stoletij starejši nego Michelangelo."

Egiptovski obelisk: "Michelangelov?"

"O moj Bog, gospodje! Dva tisoč let pred njegovim rojstvom!"

Končno je postal tako izmučen od naših bedastih vprašanj, da nas je poskušal pripraviti do občudovanja s kakšno drugo stvarjo. Toda uboječ se je zaman trudil, da bi nam dal razumeti, da je bil Michelangelo kot

stvarnik odgovoren samo za del in ne vsega sveta.

Bili smo trdovratni; potrebno nam je bilo, da si odpočijemo duha, da ne postanemo popolni bebeci. Vodnik naj je trpi, če mu igra ni bila po godu; mi smo se zabavali.

Vedno sem mislil na to, da bi posvetil maščevalno razpravo tej javni šibi božji: evropskim vodnikom. Mnogi ljudje so si že po-želeli, da bi ne imeli nobenega opravka z vodniki. Brezplodna želja. Naj bo vsaj dovoljeno, da se malo pozabavamo v plačilo za vse muke, ki jih prirejuje vodniki potovalcem. Upam, da bo naš primer plodonosen in da nas bodo drugi posnemali.

V Genovi so vodniki vsi srečni vsakokrat, kadar vodijo Američane, kajti mesto je polno spominov na Kristofa Kolumba in Američani se kašajo, naravno, navdušene. Naš vodnik je bil blazno vnet; zdelo se je, kakor da je pogotni nekaj elastičnega.

"Pridite, gospodje, pridite", je vpil. "Pokažem vam pismo Kristofa Kolumba. Pismo, ki ga je napisal sam, z lastno roko. Pridite hitro!"

Vedel nas je v mestno hišo. Po raznih, zelo vzpamirajočih formalnostih s ključi in ključavnicami nam je pokazal naš Ciceron staro, orumenelo in pokvarjeno listino. Oči so se mu svetile. Začel je pred nami skakljati in nam je kazal pergament.

"Kako sem vam rekel, gospodje? Vidite! Sam Kristof Kolumb je napisal z lastno roko."

Mi smo napravili brezbržen in raztresen obraz. Vendar je doktor vzela listino v roke in jo začel proučevati z vestno pozornostjo. Nastal je mučen molk. Potem je dejal z veliko prepro-atstjo:

"Ah! Fergusson? Ne, ni tako. Ponovite ime tistega možakarja."

"Kristof Kolumb. Veliki Kristof Kolumb!"

Sledila je nova minuta natančne preiskave.

"Ah! In pravite, da je spisal sam? Z lastno roko?"

"Z lastno roko! Veliki Kristof Kolumb! Izvirna pisava!"

Tedaj je doktor odločil listino in izrekel te odločne besede:

"V Ameriki so trinajst, štiri-najstletni dečki, ki pišejo lepše."

"A gre za velikega Kristofa!"

"Ime pisatelja je manj važna reč. To, kar vem je, da še nisem videl nikoli grše pisave. Ne mislite, da nam boste dali verjeti vse, kar hočete, zato ker smo tuji. Nismo neumni, niti od daleč ne. Če imate kakšen lepši vzorec pisave, nam pokažite, če ne gremo."

Šli smo. Vodnik je bil čisto prepadel. Vendar je poskušal še enkrat. Imel je nekaj drugega pri roki, s čimer bi premagal naše nezanimanje — tako je saj mislil.

"Pojdite z mano, gospodje. Pokažem vam popraje Kristofa

Kolumba. Sijajno, velikansko, veličastno!"

Povedel nas je pred kip. Bil je res lep. Vodnik je ponosno dvignil glavo.

"Poglejte Kristofa Kolumba! On sam. Ni lep? Kakšna sijajna umetnina!"

Doktor si je nataknil monokel.

"Ah! Kako pravite, da se je imenoval ta gospod?"

"Kristof Kolumb! Veliki Kristof Kolumb!"

"Ah! In kaj je naredil ta Kristof Kolumb?"

"Toda, moj Bog, on je vendar odkril Ameriko!"

"Odkril Ameriko?" To je malo preveč. Prihajamo baš iz Amerike, pa nismo še nikoli slišali kaj o njem. Kristof Kolumb! Kako smešno ime! In je umrl... ta gospod?"

"Strela! Že pred več nego tisto, štiri sto leti!"

"Od česa je umrl?"

"Ne vem, ne morem vedeti."

"Morda od črnih koz?"

"Ne verjamem. Ponavljam, da ne vem."

"Morda od ošpic?"

"Morda, a ne vem. Gotovo, da je od česa umrl."

"Sorodniki so mu še živi?"

"Ne vendar, morda so umrli že pred njim."

"Ah! Pa povejte, kaj je poprsje in kaj je vzenoje?"

"Evo poprsje in evo vzenoje. Sveta Pomočnica!"

"Vidim, vidim. Bistra kombinacija. In ali je ta gospod prvič na poprsju?"

Včas smo prebili tri ali štiri ure v Vatikanu, kjer smo obiskali znameniti muzej. Več nego enkrat nam je bilo težko skrivati naše občudovanje. Vendar nam je uspelo. Prvič se je zgodilo, da so šli obiskovalci kar naravnost skozi vatikanska čuđa. Naš vodnik je bil popolnoma zbeگان.

Dirkal je s svojimi dolgimi nogami in je iskal z vso svojo razboritostjo nečesa izrednega, kar bi nam pokazal.

In vedno zaman. Nič nas ni zanimalo. Nazadnje nam je pokazal to, kar je smatral za čudo vseh čudev: egiptovsko mumijo, morda najbolje ohranjeno na svetu. Tokrat je bil tako prepričan o svojem uspehu, da se mu je vrnilo malce vznemerenosti.

"Evo, gospodje, mumija."

Monokel je šel pred doktorjevo oko z običajno pokojno kret-njo:

"Ah! Kako pravite, da se imenuje ta gospod?"

"Njegovo ime? Ga nima. Vse-kakor ga ne vem. Je egiptovska mumija."

"Ah! Dobro. Ali je iz teh krajev?"

"Ne vendar! Je egiptovska mumija, kakor sem rekel."

"Ah, ne. Ne Francoz ne Rimljan. Izvirna iz Egipta."

"Iz Egipta? Prvič, da čujem ime te dežele. Gotovo bo to kakšna tuja dežela. Mumija, mu-mija... Kako mirna je ta dobra o-seba! Zdi se, kakor da si je sve-

sta same sebe. Pa povejte mi, ali je mrtev!"

"Sveti Bog! Že tri tisoč let!"

Tedaj se je doktor obrnil k njemu z divjim obrazom:

"Vi, morali bi se vesti spodobneje! Ne mislite, da boste ravnali z nami kakor a Kitajci, ker smo tuji. Kako se pa zdrne-te kazati nam kakršnokoli staro truplo, ki ga še podgane ne marajo!?! Če imate kakšno bolj sve-že truplo, sem z njim, če ne, si ga preskrbim s tem, da vam čisto enostavno razbijem glavo!"

V obupu

— Najrajši bi bil pes!

— Zakaj le, dragi prijatelj!

— Da bi drugi zame tako plačevali!

Jaz sem se rodil v Metliki, v šolo pa sem hodil v Ljubljani. — Oj ti revček ti! In vsak dan si moral takšno pot napraviti!

NAROČITE SLIKE JOŽETA ZAVERTNIKA

Upravni odbor je dal izdelati velike slike pokojnega brata Jožeta Zaverznika. Slike so lepo izdelane in primerno velike ter pripravne, da se jih obesi v družinskih dvoranah ali privatnih domih. Upravni odbor želi, da se kmetu prikažejo s naročji vsi tisti, ki se zanimajo in žele imeti slike. Cena posamezni sliki je \$2,50, to je na mehkem papirju in brez okvirja.

VINCENT ČANKAR, preds. SNPI.

LOTA NA PRODAJ

Proda se 50 čevljev široka lota v North Riverside. Takoj je plačati \$500, ostalo pa na mesečne obroke. Oglasite se osebno po 5:30 zvečer na: 2428 So. Grove, Berwyn, Ill.—(Adv.)

Kupite si farmo v Wisconsinu.

Rodovitna zemlja, zdravo podnebje. Na prodaj imamo farme 40-47-80-120 in 160 akrov obdelane farme. Cene so sedaj zelo nizke. Kupi se s lahkim pogojem.

RIGHT REALTY CO.
Ermens & Oevrik
502 National Avenue,
Milwaukee, Wis.

NOW!

Velika vojaška razstava v teku

Nared v Chateau-Thierry. Razstavo orodja iz revolucije dobe 18. stoletja.

Velikanski umetniški razstavi in Theatre-Durfield Co.

Vojaški tournament in razstava Sixth Corps Area, U. S. Army 21. do 29. junija v Soldier Field, Grant Park, Chicago.

Zvečer Matins 11:15 P. M. ob 8. uri. Junija 23. in 24.

Vstopnina \$1.00. Za otroke 50c. Rezervirani sedeli \$1.50—Box sedeli \$3.00. Noheni drugi vstopnin v razstavi. Čisti prebitki se v pomoč vdovam in sirotam vojaških družin.

SLOVANSKI VEČER v petek 27. junija.

SKRIT POTNIK

Nato je prišla tista usodna ponedeljkova noč! Večerjal sem pri Deinhartovih, nato pa sem skočil v sobico, se preoblekel in tekem na postajo, kamor sem prišel pred odhodom vlaka. Lilo je ko iz vedrice in veter je strahotno tuil v črno noč. Hipoma se mi je zazdelo, da se plazi okoli voza za premog senca, ali že je bilo dano znamenje za odhod in nisem se več brigal, da bi dognal, kdo je bil ta senca, kakor bi bila prav za prav moja dolžnost. Bila je neprijetna nočna vožnja in ko sem zjutraj končno privozil na zadnjo postajo, sem takoj skočil s stroja in odšel v zavetišče za železničarje, da bi še nekaj ur spal.

Ko sem trudno stopal čez tračnice, v tako zgodnji uri še praznega tovornega kolodvora, je čisto nepričakovano stopil pred mene neznanec in se mi smejal v obraz. Potepuh — sem pomislil — ali hip nato sem odrevenel, zastala mi je kri: bila je Flora, obelčena v delavca, s čepico na črnih lasih.

"Da, Jožef, jaz sem, jaz in nihče drugi," je veselo kriknila. "Kaj pa boste sedaj z mano?"

Spretnješi od mene bi bil morda vedel, kako in kaj. Jaz pa sem stal ko okamenel. Dekle pa se je smejala moji presenečenosti, mi seglo v roko in reklo:

"Tak zbudite se vendar! Pe-

ljite me v stanovanje! Tu zunaj se vendar ne moreva o stvarih pomeniti!"

O zavetišču sem večkrat pripovedoval in zato me Florina poučenost ni presenetila. Ko sva prišla v sobo, je Flora vzdihnila in se spustila na stol.

"Jožef, saj vas moja prisotnost ne preseneča!" je rekla!

"Pa kaj bo rekla mama?" so bile edine besede, ki sem jih izjecljal.

"S tem si pač ne belite glave! Pustila sem pismo, — da sem usla z vami... in da se bova poročila! Mati se temu nedvomno ne protivi, Jožef, mati vas ljubi."

Buljil sem vanjo, ko da jo nisem prav razumel. "No, tak odprite že vendar usta!" je kriknila. Bila je nestrpna, vznemirjena in prav nič podobna prejšnji neugnaniki... Oči, ki so se vedno le razposajeno smejale, so sedaj vzele na mojih ustnicah in prosile.

"Saj me marate, Jožef! Ne?" je šepetala.

Stal sem ko poparjena miš. Končno sem dejal:

"Midva! pa poročiti! Flora, ali se vam blede?"

Pogledala me je s široko odprtimi očmi, ki so izražale presenečenje in strah; trenutek pozneje pa se mi je jokaje zgrudila k nogam.

"Oh, vi me ne ljubite? Jožef, oh Jožef, kaj sem vam storila!" je ihtela. "Če se ne poročite z mano, bo mati umrla!... In tudi Marijo dobro Marijo, bo

strašno zadela moja sramota... Ali ne razumete, Jožef? Rodila bom — otroka!... Jožef, če me ne vzamete, se moram